

1. De trap – Marten Siegers & Pit 59

De jury zag op de hoek van de Heegkampweg met de Asserstraat een uiterst sympathieke constructie, met honderden, soms licht beschadigde paneeltjes die allemaal afzonderlijk geschilderd en zorgvuldig geplaatst zijn. Opvallend is ook de in het gras geplaatste mat als entree. Samen vormen ze een met zichtbaar veel liefde gemaakte en heel goed geconstrueerde folly. Lichtvoetig naar de kijker neigend, als een vriendelijk wezen. Door de omkering wordt gespeeld met het idee van nuttelosheid en dwaasbouw. Hier wordt iets op zijn kop gezet en uitgenodigd om de wereld vanuit een ander perspectief te bekijken.

Het gerecyclede materiaal van de honderden tegeltjes of plankjes is functioneel geïntegreerd in het concept. Zeer geslaagd is het verloop van de kleuren, passend bij de omgeving.

De omgekeerde, dichtgetimmerde trap van Marten Siegers en de werkplaats van dagbesteding Pit 59 in Groningen is een sterk statement en staat prachtig op zijn plek als 'aftrap' van een spannende wandeling.

2. ExtraTerrestrial (Aukje Goossens & Aleksandar Tadic)

Extra Terrestrial staat schitterend midden op een open plek in de tuin. De eenvoudige geometrie en de materialen staan prachtig in de omgeving: buitenaards mooi maar niet vervreemdend.

Met eenvoudige oogende maar intelligente opzet van 2 geschakelde volumes met openingen aan 5 kanten die in hoogte verschillen, is een Escher-achtige ervaring ontstaan waarbij aanzicht vanuit iedere hoek anders is. Door de openingen in de wanden en het ontbreken van het dak zijn er ruimtes ontstaan die zowel binnen als buiten zijn. Het is een folly die uitnodigt om doorheen te lopen waardoor ontmoeting met andere bezoekers plaatsvindt.

In een tijd waarin duurzaamheid belangrijk is, is metselwerk een moeilijk onderwerp - zeker voor een tijdelijk object. De rationele opzet waarbij de grootte van de steen en het bouwwerk op elkaar zijn afgestemd en lichte kleur van het materiaal dragen mooi bij aan de sereenheid, het karakter van het object. De steen heeft een mooie textuur en geeft het bouwwerk een prettig massief en tijdloos karakter.

De afwerking van het project is heel mooi, alles past precies. De stenen zijn niet verzaagd. Het hout, de steen en de voegen vormen een heel mooi palet dat past bij de groene omgeving.

3. De Huiskamer/Janneke & Theo Hoek

De Huiskamer is een 'topsy-turvy' theateraal mini-décor; een opengewerkte, surrealistische poging tot wonen in ogenschijnlijk onbruikbare kamers waarin toch alles mogelijk kan zijn. De jury zag het duidelijke plezier dat het dochter-vader makersduo Janneke en Theo Hoek gehad moet hebben in het bouwen.

Deze folly is een veel-kleurig cartoon-achtig, ludiek en origineel object dat uitnodigt tot spel (kinderen weten er goed raad mee).

Gemaakt van gerecyclede en bont-geverfd hout, bepalen kleuren de diverse ruimtes van dit huisje, waar je je hoofd soms wel even ondersteboven moet houden om te zien waar je bent. Het is een origineel concept dat zowel in de ontwerpschetsen, het maken, en in de kleuren terugkomt. Een soort te ontrafelen 3-D puzzle die de illustrator-achtergrond van de ontwerpster benadrukken.

Het bouwsel is solide genoeg om de trap te bestijgen, waar de wandelaar beloond wordt met uitzicht over het veld ernaast. Meer dan een huiskamer voelt dit hele ontwerp als een uitnodiging tot spelen.

4. LaTent/Frank Botman

Een vuurrode cylinder middenin het landschap trekt al van grote afstand de aandacht. Het was voor de jury een verrassing dat bij het naderbij komen een 'verdubbeling' optreedt, dankzij een strategisch geplaatste spiegel: links staat het echte, fysieke werk en rechts de spiegeling die net zo echt lijkt, maar een soort 'illusie' is.

De achterliggende gedachte van deze folly: zichtbaar of onzichtbaar zijn in deze digitale wereld waar weinig geheimen meer schijnen te bestaan, kan worden ervaren als men zich door een kleine opening in het ronde paviljoentje waagt. Dan ontstaat er een schimmen-spel in de tegenoverliggende spiegelwand van niet of wel gezien worden.

Wat het veroorzaakt is afhankelijk van het weer: schijnt de zon, regent het - en afhankelijk van de andere bezoekers. Zo ontstaat er een spel die de betekenis van het werk iedere keer doet veranderen.

De met rood mesh-materiaal omhulde panelen van deze 'tent'-cylinder zijn ingepast in het zwarte frame op een manier die doet denken aan de schroef-en spijkerloze Japanse benadering van houtbewerking. Frank Botman's *LaTent* nodigt uit tot meerdere bezoeken en verkenning.

5. Terug in de Cocon/Tessa Veenstra

Vanaf een afstand is dit al een intrigerende installatie. Is dit de volgende folly of is het een nieuwe vorm van landbouw? De structuur waarin de cocons hangen is functioneel en sierlijk. De daarin hangende cocons hebben een onregelmatige, organische vorm.

Hierdoor past het heel mooi in het landschap en is tegelijkertijd intrigerend. Zoals de titel doet vermoeden zijn deze cocons een plek om je terug te trekken voor zelfreflectie met uitzicht over de velden. De cocons zijn echter voor de meesten te klein en daardoor oncomfortabel om van deze kwaliteit te kunnen genieten.

Het maken van voor mensen toegankelijke cocons is niet nieuw, maar de relatie die hier is gemaakt met de omliggende landbouw en de uitvoering van de cocons legt weer nieuwe relaties en roept andere associaties op.

De verschillende toegepaste materialen voor de verschillende onderdelen van het object zijn heel passend en ook verassend. De houten balken met metalen schoenen voor de functionele frame, de cocon van papier-maché geeft een organisch karakter, en de vacht maakt echt een binnenkant.

De uitvoering van het object is goed, het object is stevig en tegelijkertijd geeft het de illusie van 3 objecten die kunnen wiegen in de wind. Het is zelfs stevig genoeg om in te gaan zitten. De cocons zijn een beetje beschadigd de afgelopen maand maar de schil is er door het weer alleen maar mooier en natuurlijker uit gaan zien.

6. Padə(n)stul/Hanneke van den Borne & Maurice Reijm

Hanneke van den Borne uit Den Haag en Maurice Reijm uit Amsterdam tonen aan de rand van Westervelde, even voorbij het hunebed D2, een folly die als beeldmerk van deze editie van Folly Art Norg is gekozen.

Dat is zeer begrijpelijk. We hebben hier te maken met een sterk sculpturaal beeld dat geïnspireerd is op *Cantharellus Cibarius*, oftewel de hanenkam cantharel.

We zagen een fraai en fragiel ogend werk, dat nog eens extra werd versterkt doordat de wind een wuivend effect veroorzaakte. Aan dit alles ligt een knappe constructie ten grondslag. Het is de makers goed gelukt om met spandraden, juten en pvc-buizen een stevige flexibiliteit te creëren die weer en wind kan doorstaan. Bijzonder is ook het oog voor details, zoals de houten verankering.

Padə(n)stul is een object dat verbazing opwekt en naar je wuift: 'Kom nader!' Wie op die uitnodiging ingaat kan zich verwonderen over de uitvoering van een gecompliceerdheid-idee dat speelt met de sporen en myceliumdraden van de paddenstoel en waar een nog veel gecompliceerder en mysterieuze ecologie aan ten grondslag ligt.

7. DeurDoen – Michel Beek & Dries Verbeke

Michel Beek & Dries Verbeke creëerden in het bos een aangename verwarring. Is dit een bijdrage aan het eerste lustrum van Folly Art Norg of een echte brug? Kunnen we erlangs, of moeten we er overheen? En wat doen die deuren daar?

Een brug is bedoeld om onbelemmerd doorgang te bieden. Beek & Verbeke doen voor iedere deur die opengaat een andere deur weer dicht. En zo wordt, om met Boudewijn de Groot te spreken, nooit meer dan een tip van de sluier opgelicht.

Er is veel materiaal gebruikt om twee oevers van een greppel te verbinden. Maar de manier waarop dat is gebeurd, is degelijk, precies en knap, getuigt van lef en heeft tot zeer degelijke architectuur geleid. Met name de gekoppelde ontgrendeling van de deuren met touwen en keien is knap bedacht.

DeurDoen, Drents voor doorgaan en tegenslagen overwinnen, is een vrolijk makend interactief object dat verbindt, opent en dicht doet. Het ontsluit nieuwe wegen en suggereert een diepere strekking van het overbruggen van mogelijkheden en onmogelijkheden.

8. Omsloten Ontmoeting/Studio Saam

'Omsloten Ontmoeting' is een doordacht en fascinerend ontwerp gemaakt door een Amsterdams architecten collectief. Op afstand bezien wekt deze folly nieuwsgierigheid op als een ongelezen, opengeslagen boek. Al lopend ontvouwt de constructie zich als een waaier, of harmonica, in steeds veranderend perspectief.

Vooraf van buitenaf eromheen lopend wordt perspectief en lichtval benadrukt. Maar het nodigt uit tot een innerlijke route en door de constructie te betreden wordt de omgevende natuur even ontfutseld aan de argeloze bezoeker, die uiteindelijk via een spiegel weer met de omgeving en zichzelf geconfronteerd wordt.

De vorm is origineel en ingewikkeld om te maken, zeker met hergebruikt materiaal en in een oneffen omgeving.

De jury was van mening dat het toepassen van hergebruikte materialen en natuurlijke verf een soort ruigheid creëert die wellicht iets minder past bij de pure esthetiek van het ontwerp.

Het concept achter het ontwerp 'iedereen heeft een verhaal' is uitgewerkt in een abstract ontwerp waarmee een ruimte wordt gecreëerd die ongewoon is en nieuwsgierig maakt.

9. Als een donkere wolk/Tim de Rijk

Bij mijn eerste ontmoeting met "Als een Donkere Wolk" stonden er andere bezoekers onder de wolk te schuilen tegen de regen. Het idee van een wolk die je droog houdt is een mooie paradox die de gedachten allerlei kanten op doet gaan. De folly zweeft tussen de bomen en is van verre (anders dan bij echte wolken) niet zichtbaar. Wordt de route van andere kant gelopen, dan lijkt de wolk meer los te komen van de bladeren en komt de folly nog beter tot zijn/haar recht.

De folly zweeft tussen de bomen en bij een flinke wind wiegt zij zelfs langzaam heen en weer, een heel mooi beeld. De manier waarop de folly zweeft, hangend aan een paar spankabels, is subtiel en een mooie doorontwikkeling van het ontwerp. Zeker omdat het een groot object is en toch mooi horizontaal hangt, een eigenschap die bijdraagt aan het karakter van de folly. Doordat het zo vakkundig hangt is het geen probleem om eronderdoor te lopen en het past goed bij de rigide, bijna moleculaire, gridstructuur waarin de bollen zijn georganiseerd. Door dit grid krijgt het object een digitale of juist cartooneske kwaliteit.

Het object bestaat uit aaneelkaar gelaste plastic ballen, die normaal voor heel andere doeleinden worden gebruikt. De metalen constructie is niet of nauwelijks zichtbaar. De toepassing van deze plastic ballen, die normaal alleen functioneel is, maar in deze folly op een heel betekenisvolle en expressieve manier is toegepast, is heel bijzonder en een grote kwaliteit van de folly.

10. De Cenotaaf van Van Meerendonk – Theo van Meerendonk

Anno 2023 is het in Drenthe bijna not-done om nog te spelen met hunebedden en bruine bonen. Het getuigt dan ook van lef dat Theo van Meerendonk uit Woerden deze twee clichés opnieuw presenteert, als een samenhangend geheel. In Drenthe nota bene. We zagen een gedenkteken op een sokkel die ergens aan zen-tuin doet denken en is voorzien van een spoor van houtskooltjes. Dat heeft geresulteerd in een bijzonder contrast: massieve zwerfstenen blijken reusachtige, gepolijste bonen omringd door een slinger van vergankelijkheid.

De Cenotaaf van Van Meerendonk heeft onmiskenbaar iets lolligs. Maar wie de begeleidende tekst tot zich neemt, leest dat we te maken hebben met een monument voor een overledene met wie een gemeenschappelijk geschiedenis werd gedeeld.

Deze folly, die naar de bekende Drentse maatstaven een best klein grafmonument is, heeft zowel een publieke als private functie. Wat door sommige inwoners van Drenthe als een provocatie kan worden opgevat, is tegelijkertijd een eerbetoon.

11. 3>Positie/Rogier Tamminga

Een boom, een driehoek, een bol. Of hebben we hier te maken met een appel die te ver van de boom is gevallen?

Architectonisch ontwerper en muzikant Rogier Tamminga heeft met *3 > Positie* uit kwetsbare en niet kwetsbare materialen een nieuwsgierigheid prikkelende constellatie van geometrische vormen vervaardigd. De jury is daarnaast zeer te spreken over de kleuren van deze folly, vooral die van de bol. De kleuren kondigen een naderende herfst aan. Het is moedig om deze verschillende materialen op deze bijna schematische manier te verenigen. En er zit een idee achter. 'We willen ons beschermen tegen de veranderlijkheid van de natuur', stelt Tamminga. 'Maar met het beschermen hebben we, onbewust, toegezegd al het mooie van de natuur buiten te sluiten. Laten we bewijzen dat het samen kan gaan. Laten we de natuur toestaan er doorheen te groeien.'

De maker moet erg geschrokken zijn toen zijn bol door regenval begon in te zakken. Papier en water gaan niet goed samen. Maar spannend is deze combinatie van 'zwaar' metaal, 'licht' karton en een natuurlijk element zeker.

Bij deze folly wordt de relatie tussen de natuur en geometrische vormen op het spits gedreven en werken de schijnbaar losse delen intrigerend samen. Zonder water geen boom, zonder boom geen papier, zonder papier geen theorie. Natuur en menselijk handelen moet kunnen samengaan.

12. Wolly the Folly/Thijs van Beers & Mieke Reijs

Wol wordt niet direct geassocieerd met een buitenobject en wordt zeker niet geassocieerd met waar we hiermee van doen hebben. Het handgemaakte ambachtelijke materiaal van gevilde schapenvachten is verenigd in een vorm die niet voor de hand ligt: een iglo - in het Drentse landschap!

De bocht omkomend op de Reeweg staat deze vilten folly als een sneeuw wit schaapje in de wei; een witte koepel middenin de natuur dat van buiten een projectiescherm kan worden waarop bladeren en takken zichzelf fotograferen en choreograferen.

Binnengekomen en omhoogkijkend voel je je even alsof je naar het Romeinse Pantheon bent verplaatst, doordat het dunne vilt de wolkenlucht doorlaat.

Een speels ontwerp van moeder-zoon team Mieke Reijs en Thijs van Beers, gegrond in Drentse tradities (schapen, wol) en uitgebreid met concepten die organisch gevormd zijn (de 'geodesic dome' van Buckminster Fuller, hier geconstrueerd met bamboe).

Opmerkelijk is dat deze folly niet onder de weersomstandigheden heeft geleden: binnen blijft het droog. Wolly the Folly nodigt uit om enige tijd in te verblijven en, zittend op een van de drie handgemaakte krukjes van boomstam en gepunnikte kussentjes, na te denken over de symboliek van warm/koud, binnen/buiten en wat het betekent een schuilplaats te hebben. De gevilde QR-code completeert op speelse wijze deze 'verfrissende' folly.

13. De Padenmaker/Peter Hondebrink

Eerst dacht ik hier snel aan voorbij te zullen lopen (ik was ook al een beetje moe, zo naar het einde van de tocht). Grappig ding, dat wel, maar het lijkt niet echt op een folly, die lange stelten van benen. Het deed ons denken aan de koppoter zoals kinderen die tekenen maar dan in het echt. Maar na er even bij te verblijven, boeide deze Padenmaker mij steeds meer (en groeiden mijn enthousiasme en energie weer...). Dat daarbovenop is toch wel een echt huisje. Er zouden insecten in kunnen wonen, het maakt de wind hoorbaar, met die ritzelende blinkende schubben die de weersgesteldheid weerkaatsten. Het geeft vast ook een mooi geluid als het regent. Ook bijzonder dat dit kleine huisje tot boven de horizon getild wordt. En mooie verbetering vinden wij dat het huisje, anders dan in de maquette, horizontaal, evenwijdig met de horizon staat, dat straalt meer rust uit, en optimisme, het lijkt er meer op dat deze Padenmaker op ontdekkingsreis is, in plaats van op de vlucht voor wat dan ook.

Van beneden tot boven prachtig materiaalgebruik. De laarzen van hout lijken levensecht, terwijl de benen en het huisje abstract zijn. Jammer dat er een extra pootje nodig was om de folly stevig te laten staan maar dit doet niet af aan de kwaliteit van deze dynamisch ogende folly. Een even grappig als poëtisch als symbolisch sterk werk, dat hopelijk ergens een vaste plek zal krijgen.

14. Parergon/Gawein Verbiest & Niek van der Gugten

Een bijzondere stapeling stenen, met stenen die wiegen in de wind, stenen die op een bijzondere manier gestapeld zijn erboven en stenen in stapeltjes op de grond. Is dit een soort Jenga-spel, een experiment, is het nog niet af, deels ingestort of is het slechts een bijzaak?

Op het eerste gezicht is deze folly een experiment met baksteen waarin verschillende technieken zijn uitgeprobeerd.

De verschillende toegepaste technieken zijn origineel. Zwevende wiegende stenen die als een kroonluchter in het landschap hangen. De op een bijzondere manier gestapelde stenen erboven zijn niet gemetseld maar met veren op elkaar geklemd. Het maakt ons nieuwsgierig naar de volgende massievere laag die in het ontwerp is aangekondigd.

De losse stenen in het gras zijn een mooie vondst waarmee de bezoekers zelf allerlei stapelingen zijn gaan maken. Nu doen ze dit in het gras - wellicht was hier een betere plek voor geweest.

De rode bakstenen zijn een kenmerk van de boerderijen in Drenthe en passen hierdoor mooi. De baksteen is ook mooi van kleur en textuur. Het hout en metaal als hulpconstructie zijn een mooie aanvulling hierop om een bijzonder effect in de stapeling te creëren, zonder de nadruk van de stenen te halen.

De uitwerking van de folly laat originaliteit zien, zoals gezegd, de uitvoering is ook heel zorgvuldig en doordacht. De constructie is fragiel maar staat stevig. Het houten frame draagt zowel de stapeling erboven als de kroonluchter erin. Zowel het ophangstelsel als de inklemming is heel mooi gemaakt en draagt bij aan het beeld van de bijzondere stapeling.

15. nAïef/Dennis Molema

"Niet 3D maar 2D" zegt een routeloper tegen de wandelpartner. Juist!

Deze constructie is het resultaat van een gedachtenexperiment dat zowel speels als kritisch onze beleving van plat en 3-dimensionaal, open en dicht, waar en niet waar in perspectief zet.

Het is een prikkelend idee van Dennis Molema om 'An eighties built home in a village in Drenthe' in te voeren in een digitale AI-omgeving en te zien waar dit toe leidt.

Dat de maker in zijn folly ook het voor velen nog heikele concept van AI-gegenereerde zaken aanboort, past uitstekend in een folly route en fungeert prima als finale uitsmijter van de route, daar waar de huizenrijtjes weer beginnen.

Een beter gekozen locatie kon de kunstenaar zich niet wensen: het nep-huis is opgericht naast stapels behoorlijk tastbare bouwmaterialen. Dat wekt vervreemding op en steekt er daardoor ook een beetje de gek mee.

Het luchtige huis is gemaakt van geprint meshdoek dat mede de doorzichtigheid van het concept uitdrukt. Het staat er zo solide bij dat je erlangs kan lopen, denkend dat het een echt huis betreft, maar met de neus bijna op het doek gedrukt kan je het décor-achtige binnenwerk zien.

Het roept de vraag op: 'Wat zie ik hier nu eigenlijk.'